

PLA DE MESURES ANTIFRAU DE
L'AJUNTAMENT DE SANT JOAN DE LES
ABADESSES PER A LA GESTIÓ DELS FONS
NEXT GENERATION EU



AJUNTAMENT DE
LA BARONAL VILA
DE SANT JOAN DE
LES ABADESSES

Índex

1.	Introducció.....	2
1.1.	Estructura del document.....	4
2.	Objectiu, àmbit d'aplicació i vigència del Pla.....	5
2.1.	Àmbit d'aplicació.....	5
2.2.	Vigència del Pla.....	5
3.	Òrgan que ha de vetllar pel compliment del present Pla: El Comitè antifrau.....	6
3.1.	Definició i funcions.....	6
3.2.	Composició.....	6
3.3.	Règim de reunions.....	7
4.	Diagnosi de la situació actual: avaluació de riscos.....	8
5.	Procediment per al tractament del possible conflicte d'interès.....	12
5.1.	Mesures relacionades amb la prevenció del conflicte d'interès.....	12
5.2.	Mesures relacionades amb la direcció i la gestió del conflicte d'interès.....	15
6.	Mesures per a la lluita contra el frau.....	16
6.1.	Mesures de prevenció.....	18
6.2.	Mesures de detecció de frau i corrupció.....	19
6.3.	Mesures de correcció i persecució.....	20

1. Introducció

El Consell Europeu va aprovar, en data 21 de juny de 2020, la creació del programa NextGenerationEU (NGEU), un instrument que té com a finalitat contribuir a la reconstrucció dels membres de la Unió Europea després de la irrupció de la pandèmia COVID-19 i dels efectes econòmics, socials i sanitaris que va provocar. A més, l'instrument ha de servir per impulsar la transició ecològica i digital dels països de la Unió Europea.

El Reglament 2021/241, de 12 de febrer de 2021, del Parlament Europeu i del Consell, anomenat Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR), és el nucli del Fons de Recuperació. Està concebut per recolzar la inversió i les reformes dins dels estats membres per aconseguir una recuperació sostenible i resiliència, tot promovent les prioritats ecològiques i digitals de la UE.

El MRR té quatre objectius principals: promoure la cohesió econòmica, social i territorial de la UE; enfortir la resiliència i la capacitat d'ajust dels Estats Membres; mitigar les repercussions socials i econòmiques de la crisi de la COVID-19; i recolzar les transicions ecològica i digital. Tots ells van dirigits a restaurar el potencial de creixement de les economies de la UE, fomentar la creació d'ocupació després de la crisi i promoure el creixement sostenible.

Per tal d'aterrar els objectius i definir-los en el marc i context de cada territori, cada estat membre ha de dissenyar un Pla Nacional de Recuperació i Resiliència que inclogui les reformes i els projectes d'inversió necessaris per aconseguir aquests objectius. A Espanya se li van assignar fins a 140.000 milions d'euros entre 2021 i 2026.

El Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència espanyol basa en 4 eixos transversals que es vertebraven en 10 polítiques palanca, dins de les quals es recullen trenta components, que permeten articular els programes coherents d'inversions i reformes del Pla:

- la transició ecològica
- la transformació digital
- la cohesió social i territorial
- la igualtat de gènere

El Reial Decret Llei 36/2020, de 30 de desembre, pel qual s'aproven mesures urgents per a la modernització de l'Administració Pública i per a l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, estableix mesures per tal de que les Administracions Públiques adaptin els procediments de gestió i el model de control per poder fer efectives les iniciatives plantejades en el PRTR.

El Reglament 2021/241 del Parlament Europeu i del Consell, de 12 de febrer de 2021, pel qual s'estableix el Mecanisme de Recuperació i Resiliència, d'acord amb el principi de bona gestió financera, obliga els estats membres a incloure, en els PRTR que presentin, el disseny d'un sistema que contempli mesures adequades per protegir els interessos financers de la UE, incloent-hi la prevenció, detecció i correcció dels conflictes d'interès, la corrupció i el frau en la utilització dels fons atorgats.

En aquest sentit, l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre, per qual es configura el sistema de gestió del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència, estableix el sistema

de gestió que ha de servir per facilitar la tramitació eficaç de les sol·licituds de desemborsament als Serveis de la Comissió Europea. En ella, desenvolupa la necessitat de que tota entitat, decisora o executora, que participi en l'execució de les mesures del PRTR haurà de disposar d'un "Pla de Mesures Antifrau" que contingui, almenys, tres actuacions: l'avaluació del risc de frau, l'emplenament de la "Declaració d'Absència de conflicte d'Interessos" (DACI) i la disponibilitat d'un procediment per abordar els conflictes d'interès. L'Ordre deixa en mans de cada entitat l'elecció de les actuacions idònies que vulgui adoptar, malgrat deixar alguns requeriments previs:

- Una estructura de les mesures adoptades, seguint les fases del "Cicle antifrau": prevenció, detecció, correcció i persecució.
- Preveure la realització d'una avaluació del risc, impacte i probabilitat de risc de frau en els processos clau de l'execució del Pla de Recuperació, Transformació i Resiliència i la seva revisió periòdica, bianual o anual segons el risc de frau i, en tot cas, quan s'hagi detectat algun cas de frau o hi hagi canvis significatius als procediments o al personal.
- Definir mesures preventives adequades i proporcionades, ajustades a les situacions concretes, per reduir el risc residual de frau a un nivell acceptable.
- Preveure l'existència de mesures de detecció ajustades a les senyals d'alerta i definir el procediment per a la seva aplicació efectiva.
- Definir les mesures correctives pertinents quan es detecta un cas sospitós de frau, amb mecanismes clars de comunicació dels indicis de frau.
- Establir processos adequats per al seguiment dels casos sospitosos de frau i la corresponent recuperació dels Fons de la UE gastats fraudulentament.
- Definir procediments de seguiment per a revisar els processos, procediments i controls relacionats amb el frau efectiu o potencial, que es transmeten a la corresponent revisió de l'avaluació del risc de frau.
- Específicament, definir procediments relatius a la prevenció i correcció de situacions de conflictes d'interès d'acord amb el que estableixen els apartats 1 i 2 de l'article 61 del Reglament Financer de la Unió Europea. En particular, caldrà establir-se com a obligatòria la subscripció d'una Declaració d'Absència de conflictes d'Interès per qui participi als procediments d'execució del PRTR, la comunicació al superior jeràrquic de l'existència de qualsevol potencial conflicte d'interessos i l'adopció per aquest de la decisió que, en cada cas, correspongui.

Tenint en compte això, l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses ha redactat el present Pla de Mesures Antifrau, amb l'objectiu de recollir les mesures de prevenció, detecció, correcció i persecució i l'avaluació dels riscos per a prevenir el frau, alhora que també contempla el procediment a seguir per al tractament dels possibles conflictes d'interès, entenent que si bé l'existència d'un possible conflicte d'interès no determina necessàriament l'existència de frau, no resoldre aquest conflicte a temps sí que podria portar a una situació de frau. Un conflicte d'interès no resolt constituiria, per tant, un indicador d'un possible frau. Així, la primera de les fases en les que es pot evidenciar la possible concurrència de frau és la situació de conflicte d'interès no resolta, és a dir, quan el/s afectat/s no s'ha/n abstingut degudament o no ha/n estat recusat/s, en cas de que concorrerixin situacions de conflicte d'interessos o s'hagués tingut coneixement d'aquestes, respectivament.

Per a la seva elaboració, s'han tingut en compte les directrius estipulades a l'Ordre HFP/1030/2021, així com les directrius europees que la motiven.

1.1. Estructura del document

El Pla de Mesures Antifrau de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses és l'eina que, des del moment de la seva aprovació, servirà com a guia per a l'actuació en matèria d'antifrau. Tal i com s'explica en els propers apartats, la seva implementació ha de servir com a punt central de la lluita contra el frau i la corrupció.

L'estructura del Pla és la següent:

- Objectiu del pla
- Definició del seu àmbit d'aplicació
- Establiment de la vigència del document
- Presentació i regulació del Comitè Antifrau, que és l'òrgan que vetllarà per la correcta aplicació del pla i aglutinarà totes les qüestions relatives a la lluita antifrau
- Descripció de la situació de partida des de la qual l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses parteix, aportant el qüestionari d'autoavaluació inicial.
- Establiment del procediment per al tractament del possible conflicte d'interès
- Establiment de les mesures per a la lluita contra el frau

A més, es compta amb els annexes següents:

- Annex 1: Model de declaració d'absència de conflicte d'interès (DACI)
- Annex 2: Codi ètic de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses
- Annex 3: Banderes vermelles en la lluita contra el frau
- Annex 4: Declaració institucional sobre la lluita contra el frau

2. Objectiu, àmbit d'aplicació i vigència del Pla

L'objectiu d'aquest document és establir els mecanismes i procediments de control i actuació que han de regir en matèria de prevenció, detecció i correcció del frau, la corrupció i els conflictes d'interès dins l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses.

Aquest pla ha de permetre, per una banda, garantir i declarar que els fons provinents del Mecanisme per a la Recuperació i la Resiliència (MRR) s'han utilitzat de conformitat amb les normes aplicables. Per l'altra banda, ha de contribuir a fomentar les bones pràctiques en la matèria dins de tot l'àmbit d'aplicació, fent-ne difusió i garantint una aplicació transparent i adequada a la normativa.

Les mesures antifrau que contempla giren al voltant dels quatre elements clau del "cicle antifrau": prevenció, detecció, correcció i persecució. El pla també regula l'organisme que ha de vetllar per a la seva aplicació, el Comitè Antifrau.

2.1. Àmbit d'aplicació

El pla serà d'aplicació per a tot el personal i òrgans de l'Ajuntament. Aquest àmbit inclou també totes les persones que participen de l'acció de l'administració, en especial en aquells àmbits que afecten matèries problemàtiques com la contractació pública, l'execució de contractes administratius, la gestió econòmica, la gestió de recursos humans o la resolució de subvencions. En aquest sentit, es considera que tota persona que participi directa o indirectament en l'acció de l'administració està subjecte al compliment d'aquest Pla, sigui subjecte públic del mateix ajuntament, d'una altra administració pública o de qualsevol empresa o persona de l'àmbit privat que executi o participi en la selecció, valoració o execució de qualsevol contractes d'obres, serveis o subministrament en favor de l'ajuntament.

2.2. Vigència del Pla

Aquest pla és un document dinàmic, sotmès a revisions i actualitzacions de contingut de manera periòdica. S'anirà actualitzant a mesura que sorgeixin novetats significatives en les eines per gestionar els riscos inherents a la gestió i execució dels fons Next Generation. També en el cas de que durant les avaluacions periòdiques o motivades que es realitzin al llarg d'aquest període es detectessin possibles situacions que suposessin un risc de situació de frau o conflicte d'interès, caldria actualitzar aquest document amb les noves mesures que s'adoptessin. En aquest sentit, es considera que el pla no és una eina rígida, sinó que s'anirà adaptant a les situacions que es vagin produint.

3. Òrgan que ha de vetllar pel compliment del present Pla: El Comitè antifrau

3.1. Definició i funcions

El Comitè Antifrau de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses és l'òrgan encarregat del disseny de l'estratègia de lluita contra el frau, ço és, elaborar el pla antifrau, fer-ne el seguiment, actualitzar-lo i avaluar el seu resultat.

Les seves atribucions són les següents:

- Realitzar o, si escau, supervisar i aprovar l'avaluació de risc als interessos financers de la Unió.
- Participar en la identificació dels indicadors de risc realitzant una tasca tècnica, a fi de concretar la planificació de controls a realitzar en l'exercici del control de gestió, prioritzant els àmbits en què s'observi un risc més alt.
- Proposar a l'òrgan que es decideixi més adequat l'aprovació del Pla de mesures antifrau i la seva actualització periòdica, proposant els indicadors de risc aplicables.
- Vetllar per la comunicació al personal de l'organització de l'aprovació i l'actualització del mateix Pla de mesures antifrau i de la resta de comunicacions que en relació amb ell i les seves mesures s'hagin de fer.
- Analitzar els assumptes que rebí que puguin ser constitutius de frau o corrupció i, si escau, proposta d'elevació a òrgan competent per a remetre-la a la institució que sigui procedent d'acord amb la tipologia i l'abast del presumpte frau o corrupció.
- Validar els models de documents necessaris per a la prevenció, la detecció, la correcció i la persecució del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció i la documentació de les actuacions relacionades.
- Proposar mesures correctores i de millora dels procediments relatius a la prevenció, la detecció, la correcció i la persecució del conflicte d'interessos, el frau i la corrupció.
- Avaluar l'oportunitat d'incorporar aquesta matèria a través de cursos específics en el Pla de Formació de l'organització.
- Establir vies d'informació en relació amb la protecció dels interessos financers de la Unió.
- En relació amb els àmbits de gestió amb una càrrega de treball elevada per raó del nombre d'expedients o característiques dels procediments, definir un sistema de mostreig suficient, prioritzant els riscos associats a les seves actuacions, projectes i/o subprojectes, establint criteris de mostreig; i en cas de detecció de debilitats modificar els criteris esmentats, ampliant, si escau, les mostres.

A més, el Comitè Antifrau establirà els mecanismes de comunicació i divulgació interna de la informació relacionada amb el pla de mesures antifrau.

3.2. Composició

La designació de les persones que formen el comitè es va realitzar mitjançant acord adoptat per la Junta de Govern Local en sessió celebrada en data ...XXX..

Aquestes són:

- Secretari/a-interventor/a de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses
- Enginyer/a de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses
- Arquitecte/a tècnic/a de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses

3.3. Règim de reunions

El comitè es reunirà de manera ordinària amb caràcter anual. Es podrà reunir amb caràcter extraordinari quan algun dels seus membres ho sol·liciti.

La persona que ocupi el càrrec de secretaria general o la que en delegui les funcions serà l'encarregada de realitzar les convocatòries de les reunions, amb una antelació de 48 hores com a mínim.

L'acta resultant de les reunions haurà de ser aprovada per tots els membres del comitè en la reunió següent a la celebració d'aquesta.

4. Diagnosi de la situació actual: avaluació de riscos

Per poder dissenyar mesures antifrau proporcionades i eficaces, ha estat necessari l'avaluació del risc de frau en els processos clau de l'execució del PRTR que serà objecte de revisió periòdica.

Aquesta actuació que està orientada a la detecció de condicions que poden indicar l'existència d'incentius, pressions o possibilitats que les persones es vegin implicades en frau o altres irregularitats, es configura com una actuació obligatòria per a aquest òrgan a l'article 6.5.c) de l'Ordre HFP/1030/2021, de 29 de setembre.

4.1. Fase d'identificació dels procediments susceptibles de risc

El Comitè Antifrau de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses, tenint en compte la naturalesa i les característiques de la seva pròpia organització, ha establert que els procediments que presenten un risc de frau en relació amb l'execució de fons provinents del PRTR són els relacionats amb la **contractació pública i la gestió de recursos humans**, i per tant totes les àrees que intervenen d'alguna manera en aquests es veuran incloses en les mesures recollides en aquest pla.

4.2. Fase de quantificació dels procediments susceptibles de risc

Un cop identificats els procediments susceptibles de risc, es procedeix a la seva quantificació, en 5 fases diferents. Per a fer-ho, s'utilitzarà l'eina d'avaluació de riscos proposada per la Comissió Europea, en el document *Avaluació del risc de frau i mesures contra el frau eficaces i proporcionals, orientacions per als estats membres i les autoritats del Programa de Fons Estructurals i d'Inversió Europeus (EGESIF_14-0021-00)*.

4.2.1. Determinació del Risc Brut. El risc brut és el nivell de risc sense tenir en compte l'efecte dels controls existents o previstos en el futur. La quantificació del risc consisteix bàsicament en una combinació de l'estimació de la «probabilitat» del risc (fins a quin punt és probable que passi) i de l'«impacte» del mateix (quines conseqüències pot tenir) des dels punts de vista financer i no financer. Per assegurar la coherència de la avaluació, en determinar la probabilitat del risc cal establir un horitzó temporal, que en aquest cas pot ser el període de programació de set anys.

- **Impacte del risc brut:** Es puntuarà d'1 a 4, tenint en compte els criteris següents:

	En la reputació	En els objectius
1	Impacte limitat	Una feina addicional que suposa el retard d'altres procediments
2	Impacte mitjà	Es retarda la consecució de l'objectiu operatiu
3	Impacte significatiu (degut a, per exemple, que el caràcter del frau és espacialment greu o que hi ha diversos beneficiaris involucrats)	Es posa en perill la consecució de l'objectiu operatiu o es retarda la consecució de l'objectiu estratègic.

4	Investigació oficial de les parts interessades o percepció negativa als mitjans de comunicació.	Es posa en perill la consecució de l'objectiu estratègic.
---	---	---

- **Probabilitat del risc brut:** Es puntuarà d'1 a 4 la probabilitat de que el risc es materialitzi dins dels set anys del període de programació, d'acord amb els criteris següents:

1	Passarà en molts pocs casos
2	Pot passar alguna vegada
3	És probable que passi
4	Passarà amb freqüència

- **Puntuació total del risc brut:** És el resultat de la multiplicació de l'impacte del risc amb la probabilitat del risc. Els riscos queden classificats per la seva puntuació total:
 - **De 1 a 3:** acceptable
 - **De 4 a 6:** important
 - **De 8 a 16:** greu

4.2.2. **Controls atenuants actuals.** S'avaluen seguint les preguntes estipulades a l'eina facilitada per la Comissió Europea:

- Hi ha proves de que s'hagi efectuat aquest control?
- Es sotmet a prova periòdicament?
- En quina mesura es pot confiar en l'eficàcia d'aquest control?
- Es calcularà l'efecte de la combinació dels controls sobre l'impacte del risc, tenint en compte el grau de confiança en la seva eficàcia.
- Es calcularà també l'efecte de la combinació dels controls sobre la probabilitat del risc, tenint en compte el grau de confiança en la seva eficàcia.

4.2.3. **Risc net.** El risc net es refereix al nivell de risc després de tenir en compte l'efecte dels controls existents i la seva eficàcia (és a dir, la situació en el moment de realitzar l'avaluació).

- **Impacte del risc net:** Es puntuarà d'1 a 4, tenint en compte els criteris següents:

	En la reputació	En els objectius
1	Impacte limitat	Una feina addicional que suposa el retard d'altres procediments
2	Impacte mitjà	Es retarda la consecució de l'objectiu operatiu
3	Impacte significatiu (degut a, per exemple, que el caràcter del frau és espacialment greu o que hi ha diversos beneficiaris involucrats)	Es posa en perill la consecució de l'objectiu operatiu o es retarda la consecució de l'objectiu estratègic.
4	Investigació oficial de les	Es posa en perill la

	parts interessades o percepció negativa als mitjans de comunicació.	consecució de l'objectiu estratègic.
--	---	--------------------------------------

- **Probabilitat del risc net:** Es puntuarà d'1 a 4 la probabilitat de que el risc es materialitzi dins dels set anys del període de programació, d'acord amb els criteris següents:

1	Passarà en molts pocs casos
2	Pot passar alguna vegada
3	És probable que passi
4	Passarà amb freqüència

- **Puntuació total del risc net:** És el resultat de la multiplicació de l'impacte del risc amb la probabilitat del risc. Els riscos queden classificats per la seva puntuació total:
 - **De 1 a 3:** acceptable. Es considera nivell de risc insignificant o mínim (baix impacte i baixa probabilitat), tenint en compte els controls existents, i en el qual no es preveu cap tractament.
 - **De 4 a 6:** important. Es tenen en compte els costos i beneficis d'emprendre alguna mesura.
 - **De 8 a 16:** greu, intolerable independentment del benefici obtingut de l'activitat i en el qual el tractament de risc és essencial.

4.3. Mapa de riscos simplificat

Els riscos detectats que es recullen en aquest pla són únicament aquells procediments establerts per la Comissió Europea a l'eina d'autoavaluació facilitada. A continuació es facilita un mapa que s'ha de prendre com a punt de partida que pot ser ampliat en funció de les consideracions oportunes i de les característiques dels fons a gestionar.

Riscos de la contractació pública				
Codi	Denominació del risc	Risc Brut	Controls aplicats	Risc net
IR1	Conflicte d'interès no declarat, o pagament de	4	Composició de la mesa de contractació d'acord amb la	0

	suborns o comissions		LCSP Es dona publicitat a un mecanisme de denuncia	
IR2	Incompliment d'un procediment obligatori competitiu	2	Revisió regular de procediments, control adjudicacions a un mateix proveïdor, autorització prèvia de les modificacions de contractes.	0
IR3	Manipulació del procediment de concurs competitiu	3	Revisió regular de procediments, control ofertes presentades, publicitat a un mecanisme de denuncia.	0
IR4	Pràctiques col·lusòries en les ofertes	6	Es fa publicitat d'un mecanisme de denuncia, verificació que les empreses que participen al concurs no passen a ser després subcontractades.	1
IR5	Preus incomplets	4	Es fa publicitat d'un mecanisme de denuncia.	1
IR6	Manipulació de les reclamacions de costos	3	Es fa publicitat d'un mecanisme de denuncia, es verifiquen periòdicament els resultats d'una mostra de projectes comparant-los amb els costos per detectar que no s'hagi incorregut en costos innecessaris.	0
IR7	Manca de lliurament o substitució de productes	4	Es fa publicitat d'un mecanisme de denuncia, es verifiquen periòdicament els resultats d'una mostra de projectes comparant-los amb les especificacions del contracte.	1
IR8	Modificació del contracte existent	3	Autorització prèvia de les modificacions de contractes per part de l'òrgan de contractació.	0
Riscos de la contractació de mà d'obra interna o de tercers				
IR9	Sobreestimació de la qualitat o de les activitats del personal	8	Revisió dels informes realitzats per les persones contractades per al projecte, sol·licitud d'autorització prèvia per part de l'òrgan concedent de modificacions a realitzar, control general del personal contractat i subcontractat.	2

S'observa que tots els procediments susceptibles de risc disminueixen el grau de risc un cop aplicades les mesures de control de risc.

5. Procediment per al tractament del possible conflicte d'interès

S'ha definit un procediment per al tractament dels possibles conflictes d'interès, amb base en la definició de conflicte d'interès de l'article 61 del Reglament (UE, Euratom) 2018/1046 del Parlament Europeu i del Consell, de 18 de juliol de 2018, sobre les normes financeres aplicables al pressupost general de la Unió.

Es produeix un conflicte d'interessos quan una persona o una entitat amb responsabilitats en l'execució del pressupost, auditoria o control, o un funcionari o agent d'una institució de la Unió o de les autoritats nacionals a qualsevol nivell vegi compromès l'exercici imparcial i objectiu de les seves funcions per raons familiars, afectives, d'afinitat política o nacional, d'interès econòmic o per qualsevol altre motiu directe o indirecte d'interès personal.

S'identifiquen tres tipus de conflicte d'interès:

- **Real**, quan els interessos privats d'un treballador públic poden influir directament en el seu exercici del deure públic.
- **Potencial**, quan es produeix una situació en que els interessos privats d'un empleat públic poden provocar una situació de conflicte en una situació que es pot produir en el futur.
- **Aparent**, que es produeix quan, malgrat no hi hagi cap interès particular per part del treballador públic, es posi en dubte la seva capacitat decisòria sense que finalment es pugui demostrar la sospita.

Els possibles actors implicats en el conflicte d'interessos són:

- Els treballadors públics que realitzen tasques de gestió, control i pagament i altres agents als quals s'hagi delegat alguna d'aquestes funcions.
- Els beneficiaris privats, socis, contractistes i subcontractistes, les actuacions dels quals siguin finançades amb fons, que puguin actuar a favor dels seus propis interessos però en contra dels interessos financers de la UE, en el marc d'un conflicte d'interessos

5.1. Mesures relacionades amb la prevenció del conflicte d'interès

Resulta necessari actuar davant qualsevol situació que es percebi com un potencial conflicte d'interès. Les mesures que s'estableixen per a l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses són les següents:

- **Elaboració d'un document específic en relació amb la prevenció, detecció i gestió del possible conflicte d'interès i difusió del mateix entre el personal de l'Ajuntament.**

El present document serà posat a disposició del personal de l'ajuntament, prèvia comunicació mitjançant correu electrònic.

- **Informació sobre el conflicte d'interès.**

A continuació es llisten un seguit d'informacions i recursos sobre els conflictes d'interès:

- Enllaç a la comunicació 2021/C 121/01 de la Comissió Europea "Orientacions sobre com evitar i gestionar les situacions de conflicte d'interessos d'acord amb el Reglament Financer"

[https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409\(01\)&from=ES](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ES/TXT/PDF/?uri=CELEX:52021XC0409(01)&from=ES)

- Aprovació del codi ètic de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses (annex II).
- El conflicte d'interessos a la llei 9/2017, de 8 de novembre, de Contractes del Sector Públic:
 - o Article 64: els òrgans de contractació han de prendre les mesures adequades per lluitar contra el frau, el favoritisme i la corrupció, i prevenir, detectar i solucionar de manera efectiva el conflicte d'interessos que puguin sorgir en els procediments de licitació. Aquelles persones o entitats que tinguin coneixement d'un possible conflicte d'interès ho hauran de posar immediatament en coneixement de l'òrgan de contractació.
 - o Article 71: Prohibicions de contractar.
No podran contractar amb les entitats previstes a l'article 3 d'aquesta Llei amb els efectes establerts a l'article 73, les persones en les quals concorri alguna de les circumstàncies següents: (...)

g) Estar sotmesa la persona física o els administradors de la persona jurídica en algun dels supòsits de la Llei 3/2015, de 30 de març, reguladora de l'exercici de l'alt càrrec de l'Administració General de l'Estat o les normes respectives de les comunitats. Autònomes, de la Llei 53/1984, de 26 de desembre, d'Incompatibilitats del Personal al Servei de les Administracions Públiques o tractar-se de qualsevol dels càrrecs electius regulats a la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General , en els termes establerts a la mateixa.

La prohibició afecta a les persones jurídiques en el capital de les quals participin, en els termes i les quanties establertes en la legislació esmentada, el personal i els alts càrrecs a què es refereix el paràgraf anterior, així com els càrrecs electes al servei d'aquestes.

La prohibició s'estén igualment, en ambdós casos, als cònjuges, persones vinculades amb relació anàloga de convivència afectiva, ascendents i descendents, així com a parents en segon grau per consanguinitat o afinitat de les persones a què es refereixen els paràgrafs anteriors, quan es produeixi conflicte d'interessos amb el titular de l'òrgan de contractació o els titulars dels òrgans en què s'ha delegat la facultat per contractar o els que exerceixin la substitució del primer.

- Article 336. Informes específics sobre els procediments per a l'adjudicació dels contractes.

Els òrgans de contractació redactaran un informe escrit sobre cada contracte d'obres, subministraments o serveis o acord marc, subjectes a regulació harmonitzada, així com cada vegada que estableixin un sistema dinàmic d'adquisició, que inclogui almenys el següent:

(...)

- i) Si escau, el conflicte d'interessos detectats i les mesures preses sobre això.

El conflicte d'interessos a la Llei 38/2003, de 17 de novembre, General de Subvencions:

- Article 8: Principis generals

(...)

3. La gestió de les subvencions a què es refereix aquesta llei es realitzarà d'acord amb els principis següents:

- a) Publicitat, transparència, concurrència, objectivitat, igualtat i no discriminació.

- Article 13. Requisits per obtenir la condició de beneficiari o entitat col·laboradora.

(...)

2. No podran obtenir la condició de beneficiari o entitat col·laboradora de les subvencions regulades en aquesta llei les persones o entitats en les quals concorri alguna de les circumstàncies següents, llevat que per la naturalesa de la subvenció s'exceptuï per la seva normativa reguladora:

(...)

d) Estar sotmesa la persona física, els administradors de les societats mercantils o aquells que ostenten la representació legal d'altres persones jurídiques, en algun dels supòsits de la Llei 3/2015, de 30 de març, reguladora de l'exercici de l'alt càrrec de l'Administració General de l'Estat, de la Llei 53/1984, de 26 de desembre, d'incompatibilitats del Personal al Servei de les Administracions Públiques, o tractar-se de qualsevol dels càrrecs electius regulats a la Llei Orgànica 5/1985, de 19 de juny, del Règim Electoral General, en els termes establerts en la mateixa o en la normativa autonòmica que reguli aquestes matèries.

(...)

4. Les prohibicions contingudes als paràgrafs b), d), e), f), g), h), i) i) de l'apartat 2 i en l'apartat 3 d'aquest article s'aprecien de forma automàtica i subsistiran mentre concorrin les circumstàncies que, en cada cas, les determinin.

- **Declaració d'absència de conflicte d'interessos**

S'estableix la obligació de l'emplenament de la Declaració d'Absència de Conflictes d'Interès (DACI) per a totes les persones que intervinguin en els procediments de contractació i de concessió de subvencions finançats amb càrrec al MRR, en tot cas el responsable de l'òrgan de contractació/concessió de subvenció, el personal que redacti els documents de licitació/bases i/o convocatòries, els experts que avaluin les sol·licituds, ofertes o propostes, els membres dels comitès d'avaluació de sol·licituds/ofertes/propostes i altres òrgans col·legiats del procediment.

Les declaracions d'absència de conflicte d'interessos es formalitzaran un cop coneguts els sol·licitants dels ajuts o els participants en la licitació en el cas de personal participant als comitès d'avaluació de sol·licituds o d'ofertes i un cop coneguts els beneficiaris dels ajuts o l'adjudicatari del contracte, en el cas del personal que s'hagi d'encarregar del seguiment del contracte/encàrrec/conveni/subvenció o de la gestió econòmica de l'expedient.

En el cas dels òrgans col·legiats, aquesta declaració pot realitzar-se a l'inici de la reunió corresponent per part de totes les persones que hi intervinguin, fent que consti a l'acta.

Igualment, s'estableix l'obligatorietat d'emplenament de la DACI com a requisit a aportar per el/els beneficiaris que, dins dels requisits de concessió de l'ajuda, hagin de dur a terme activitats que presentin un conflicte d'interessos potencial.

S'adjunta un model de declaració d'absència de conflicte d'interès a l'Annex I.

- **Comunicació a un superior jeràrquic dels possibles intents dels participants al procediment d'adjudicació de contractes o en el procediment de concessió d'ajudes d'influir indegudament en el procés de presa de decisions o d'obtenir informació confidencial.**

5.2. Mesures relacionades amb la direcció i la gestió del conflicte d'interès

L'adopció de mesures preventives pot no ser suficient per el que es fa necessari establir com detectar el conflicte d'interessos. La declaració per si mateixa no resultaria suficient, en tant que les circumstàncies de les persones afectades poden variar al llarg del procediment.

- En els casos en els que es detecti qualsevol potencial de conflicte d'interès, caldrà comunicar la situació al superior jeràrquic, que confirmarà per escrit si considera que existeix el conflicte. Quan així ho consideri, l'autoritat facultada per procedir als nomenaments o l'autoritat nacional pertinent vetllarà perquè la persona en qüestió cessi tota activitat que tingui a veure amb l'assumpte, podent adoptar qualsevol altra mesura addicional de conformitat amb el dret aplicable.

- Si sorgeix una situació de conflicte d'interès després de la presentació de la declaració inicial, s'haurà de declarar tant bon punt se'n tingui coneixement, sense actuar en el procediment i remetent el cas al superior (que es produeixi aquesta situació no significa necessàriament que la declaració inicial fos falsa).

En tots els casos descrits anteriorment, la persona afectada o qui tingui coneixement del possible conflicte d'interès el remetrà al superior jeràrquic d'aquella, qui haurà d'analitzar els fets amb la persona implicada per aclarir la situació i confirmarà per escrit si es considera que hi ha un conflicte d'interessos. Si és així, ha d'adoptar les mesures que siguin procedents: si escau, sol·licitar a la persona afectada la seva abstenció del procediment o, si cal, apartar-lo a l'empleat públic de què es tracti mitjançant la seva recusació.

En cas que s'hagi comunicat al superior jeràrquic intents dels participants en el procediment d'adjudicació de contractes o en el procediment de concessió d'ajudes d'influir indegudament en el procés de presa de decisions o d'obtenir informació confidencial i es disposi de documentació que així ho acrediti, es posarà la situació en coneixement de l'òrgan de contractació o del concedent de l'ajuda per a l'adopció de les mesures que, conforme a la normativa vigent, siguin procedents.

- Procediment que cal seguir en els casos en què l'existència del conflicte d'interès s'hagi detectat després que hagi pogut produir els seus efectes: s'aplicaria el procediment previst per als supòsits de frau potencial.

Es documentaran els fets produïts i es posarà la situació en coneixement de la unitat amb funcions de control de gestió per a la valoració objectiva i adopció de mesures oportunes. Si escau, es comunicaran els fets i les mesures adoptades a l'entitat decisora, o a l'entitat executora que li hagi encomanat l'execució de les actuacions, i en aquest cas serà aquesta la que se'ls comunicarà a l'entitat decisora, qui comunicarà l'assumpte a l'Autoritat Responsable, la qual podrà sol·licitar la informació addicional que consideri oportuna de cara al seguiment i la comunicació a l'Autoritat de Control.

6. Mesures per a la lluita contra el frau

Es defineixen en aquest document les mesures contra el frau i la corrupció que l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses posarà en funcionament, considerant-les efectives i proporcionades, tenint en compte els riscos que s'han detectat.

El frau, d'acord amb la normativa establerta, s'entén de la manera següent:

- a) en matèria de despeses no relacionades amb els contractes públics, qualsevol acció o l'omissió relativa a:
 - i. l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la malversació o la retenció infundada de fons o actius del pressupost de la Unió o de pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,
 - ii. l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o
 - iii. l'ús indegut d'aquests fons o actius per a finalitats diferents dels quals van motivar la seva concessió inicial;

- b) en matèria de despeses relacionades amb els contractes públics, almenys quan es cometin amb ànim de lucre il·legítim per a l'autor o una altra persona, qualsevol acció o l'omissió relativa a:
 - i. l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la malversació o la retenció infundada de fons o actius del pressupost de la Unió o de pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,
 - ii. l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o
 - iii. l'ús indegut d'aquests fons o actius per a finalitats diferents dels quals van motivar la seva concessió inicial i que perjudiqui els interessos financers de la Unió;

- c) en matèria d'ingressos diferents dels procedents dels recursos propis de l'IVA a que fa referència a la lletra d), qualsevol acció o l'omissió relativa a:
 - i. l'ús o la presentació de declaracions o documents falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la disminució il·legal dels recursos del pressupost de la Unió o dels pressupostos administrats per la Unió, o en el seu nom,
 - ii. l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació, que tingui aquest efecte, o
 - iii. l'ús indegut d'un benefici obtingut legalment, amb aquest efecte;

- d) en matèria d'ingressos procedents dels recursos propis de l'IVA, qualsevol acció o l'omissió comesa en una trama fraudulenta transfronterera en relació amb:
 - i. l'ús o la presentació de declaracions o documents relatius a l'IVA falsos, inexactes o incomplets, que tingui per efecte la disminució dels recursos del pressupost de la Unió,
 - ii. l'incompliment d'una obligació expressa de comunicar una informació relativa a l'IVA, que tingui aquest efecte; o
 - iii. la presentació de declaracions de l'IVA correctes amb la finalitat de dissimular de forma fraudulenta l'incompliment de pagament o la creació il·lícita d'un dret a la devolució de l'IVA.

També s'entén la **corrupció passiva** com l'acció d'un funcionari que, directament o a través d'un intermediari, demani o rebi avantatges de qualsevol tipus, per a ell o per a tercers, o accepti la promesa d'un avantatge, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure o en l'exercici de les seves funcions, de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.

Tanmateix, la **corrupció activa** s'entén per l'acció de tota persona que prometi, ofereixi o concedeixi, directament o a través d'un intermediari, un avantatge de qualsevol tipus a un funcionari, per a ell o per a un tercer, a fi que actuï, o s'abstingui d'actuar, d'acord amb el seu deure o en l'exercici de les seves funcions, de manera que perjudiqui o pugui perjudicar els interessos financers de la Unió.

Cal remarcar, però, que l'existència d'una irregularitat no sempre implica la possible existència de frau; la concurrència d'intencionalitat és un element essencial en el frau, element que no és necessari que es doni perquè existeixin irregularitats.

6.1. Mesures de prevenció

A continuació es presenten algunes mesures que s'adoptaran en matèria de lluita antifrau. No obstant, més enllà d'aquestes, cal que totes les persones de l'entitat realitzin una aplicació estricta de la normativa interna (normativa estatal, autonòmica o local) corresponent, en particular, l'article 53 del Reial Decret Legislatiu 5/2015, de 30 d'octubre, pel qual s'aprova el text refós de la Llei de l'Estatut Bàsic del Empleat Públic relatiu als Principis ètics, l'article 23 de la Llei 40/2015, de 1 d'octubre, de Règim Jurídic del Sector Públic, relatiu a l'Abstenció i la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern.

- **Establiment d'un codi de conducta i assumptió de compromís ètic**

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses es compromet a desenvolupar una cultura ètica, basada en els valors de la integritat, l'objectivitat, el rendiment de comptes i la honradesa. Com a mostra de compromís, es realitza una declaració política manifestant la voluntat d'aplicar una tolerància zero davant del frau. (annex VI)

A més, també s'inclou, a l'annex IV, el codi de conducta que hauran de complir tots els empleats públics. Entre d'altres, s'hi inclou la obligació de confidencialitat i secret que pertoca als empleats públics, així com la política d'obsequis a la que estan sotmesos.

- **Tractament dels possibles conflictes d'interessos**

L'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses ha elaborat un document relatiu a la prevenció, la detecció i la gestió del possible conflicte d'interessos. S'hi dona informació al personal sobre les diferents modalitats de conflicte d'interessos, les maneres d'evitar-ho i la normativa vigent en relació amb aquesta matèria i es recull el procediment a seguir en cas que es detecti un possible conflicte d'interessos (apartat 5 d'aquest document).

- **Establiment d'un Comitè Antifrau**

S'ha identificat un Comitè Antifrau de l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses al qual se li assigna les funcions que es deriven de l'elaboració, l'aplicació i el seguiment del Pla

Antifrau i de les mesures en aquest contingudes, encarregat de fer l'avaluació de frau, examinar les denúncies que li poguessin arribar, avaluar situacions que puguin ser constitutives de frau o corrupció i, si escau, comunicar-les a les entitats que correspongui, així com proposar mesures correctores.

Tindrà les funcions que se li assignen a l'apartat 3.1.

- **Habilitació d'un canal de denúncies**

S'ha informat el personal de l'organització de l'existència del canal de denúncies habilitat per l'SNCA (Infofrau) per comunicar informació sobre frauds o irregularitats que afectin fons europeus, que disposa d'un apartat específic relatiu al Mecanisme de Recuperació i Resiliència tenint en compte el que disposa la Comunicació 1/2017, de 6 d'abril, sobre la manera com poden procedir les persones que tinguin coneixement de fets que puguin ser constitutius de frau o irregularitat en relació amb projectes o operacions finançats total o parcialment amb càrrec a fons procedents de la Unió Europea.

L'enllaç del canal de denúncies *Infofraude* s'ha publicat a la pàgina web de l'Ajuntament per al coneixement general.

<https://www.igae.pap.hacienda.gob.es/sitios/igae/es-ES/Paginas/denan.aspx>

- **Realització d'una autoavaluació del risc de frau**

S'ha realitzat una avaluació inicial del risc de perjudici als interessos financers de la Unió, de la seva probabilitat de materialització i del seu eventual impacte, que es troba a l'apartat 4 del present document.

6.2. Mesures de detecció de frau i corrupció

Malgrat l'adopció de les mesures de prevenció aquí exposades, cal establir sistemes per detectar a temps els comportaments fraudulents que se n'escapin.

- **Comprovació de la informació**

La declaració d'absència de conflicte d'interessos ha de ser verificada. Els mecanismes de verificació hauran de centrar-se en la informació continguda en el DACI, que haurà d'examinar-se a la llum d'un altre tipus d'informació:

- informació externa (per exemple, informació sobre un potencial conflicte d'interessos proporcionada per persones alienes a l'organització que no tenen relació amb la situació que ha generat el conflicte d'interessos),
- comprovacions realitzades sobre determinades situacions amb un alt risc de conflicte d'interessos, basades en l'anàlisi de riscos intern o banderes vermelles,
- controls aleatoris.

La comprovació de la informació podrà realitzar-se a través de les bases de dades de registres mercantils, la Base Nacional de Dades de Subvencions, expedients dels empleats (tenint en compte les normes de protecció de dades) o a través d'eines de prospecció de dades o de puntuació de riscos (ARACHNE).

- **Banderes vermelles (Red Flags)**

Resulta necessari l'establiment d'uns indicadors de frau per tal de que es puguin detectar pràctiques fraudulentas d'una manera establerta i diligent. En aquest sentit, la Comissió Europea té detectades les principals males pràctiques o irregularitats que es porten a terme en procediments dins del marc d'aplicació, facilitant la implementació de sistemes de detecció harmonitzats i alhora dissuadint aquestes conductes.

El catàleg elaborat per la Comissió Europea incorpora signes o marcadors de risc anomenats Banderes Vermelles, que serà utilitzat per l'Ajuntament de Sant Joan de les Abadesses. S'incorporen a l'annex V.

6.3. Mesures de correcció i persecució

La intencionalitat és un element propi del frau segons el concepte recollit a la Directiva PIF. Demostrar l'existència de tal intencionalitat i, per tant, la decisió sobre l'existència o no de frau als interessos financers de la Unió, no correspon als òrgans administratius sinó als òrgans jurisdiccionals de l'ordre penal que hagin d'enjudiciar la conducta de que es tracti. No obstant això, en l'àmbit estricte de les seves funcions, els òrgans administratius han de fer, sobre la base de la documentació de què disposin, una valoració preliminar sobre la possible existència de tal intencionalitat o, si escau, sobre la seva absència, amb vista a decidir si una determinada conducta ha de ser remesa a aquests òrgans jurisdiccionals o al Ministeri Fiscal perquè sigui investigada i, si escau, sancionada penalment.

Es seguirà el protocol següent per a la correcció i persecució dels casos en que es detecti una conducta que pugui ser constitutiva de frau.

El titular de l'òrgan administratiu responsable del procediment administratiu al qual tingui coneixement d'una conducta que pogués ser constitutiva de frau o corrupció després de l'anàlisi de la possible existència d'alguna de les banderes vermelles definides al Pla de mesures antifrau o que hagi estat coneguda per qualsevol altra circumstància, haurà de:

- recopilar tota la documentació que pugui constituir evidències del frau esmentat;
- suspendre immediatament el procediment, quan sigui possible d'acord amb la normativa reguladora;
- elaborar un informe descriptiu dels fets esdevinguts;
- traslladar l'assumpte, juntament amb un informe i la pertinent evidència documental, a la unitat amb funcions de control de gestió per a la valoració de la possible existència de frau;
- adoptar les mesures que conforme a la normativa reguladora del procediment hagi o pugui adoptar per evitar la concurrència de frau.

Aquesta unitat avaluarà de manera objectiva la possible existència de frau amb la finalitat de decidir si una determinada conducta ha de ser denunciada davant dels òrgans jurisdiccionals competents o davant del Ministeri Fiscal perquè sigui investigada i, si escau, sancionada penalment.

En el cas que es consideri que pogués ser constitutiu de frau, aquesta unitat remetrà l'assumpte a l'òrgan col·legiat (comitè antifrau) per a la seva valoració i proposta d'elevació a òrgan competent i, si escau, la seva tramesa a la institució que sigui procedent acord

amb la tipologia i abast del presumpte frau (Servei Nacional de Coordinació Antifrau – SNCA- i/o Ministeri Fiscal).

D'altra banda, tant els ciutadans com els empleats públics, en cas d'indicis de frau que afectin fons europeus, per debilitats o manca d'operativitat en els sistemes de comunicació interna, podran comunicar els indicis de frau o els fets presumptament fraudulents a l'SNCA a través del Canal de denúncies extern Infofrau per a la seva valoració i eventual comunicació a l'Oficina Europea de Lluita contra el Fraude.

Per a la remissió a l'SNCA de sospites de frau i frau constatat cal atènyer-se a les comunicacions emeses per aquest Servei i al que estableixi sobre això. La comunicació amb l'SNCA la realitzarà la persona al càrrec de secretaria/intervenció de l'ajuntament.

L'àrea de secretaria i intervenció haurà d'iniciar una informació reservada per avaluar possibles responsabilitats i, si escau, avaluar la procedència de l'obertura d'un expedient per infracció en matèria econòmica-pressupostària, prevista a la Llei 19/2013, de 9 de desembre, de transparència, accés a la informació pública i bon govern, o bé l'inici d'un expedient de caràcter disciplinari.

S'avaluarà la incidència del possible frau mitjançant la revisió de tots aquells projectes i/o subprojectes que hi hagin pogut estar exposats, determinant la seva qualificació com a sistèmic o puntual i, en tot cas, retirar els projectes i/o subprojectes o la part de els mateixos afectats pel frau i finançats o a finançar pel MRR.

Aquesta revisió es farà revisant la documentació generada pel procediment, posant especial èmfasi en tots els aspectes que puguin tenir a veure amb possibles casos de frau d'acord amb els criteris estipulats a la taula d'autoavaluació.

S'exigirà la recuperació per les autoritats competents dels imports indègudament desemborsats per aquestes, garantint processos sòlids de recuperació de fons, especialment de la UE, que s'hagin emprat de manera fraudulenta. L'aplicació d'aquestes sancions i la seva visibilitat són essencials per dissuadir la comissió del frau i han d'actuar amb determinació i agilitat.

Conclusa la investigació o transferida a les autoritats competents, s'haurà de mantenir un seguiment adequat, per promoure qualsevol canvi o revisió dels mecanismes de control relacionats amb el frau potencial o provat.

Igualment, en aquesta fase s'ha de garantir una cooperació entre les autoritats participants en el procediment, tant administratives com judicials, i molt especialment, en el tractament de les dades, la confidencialitat i la conservació dels arxius i proves resultants dels procediments.